

Posudek na habilitační práci

PhDr. Petra Lyka, Ph.D. et Ph.D.

PhDr. Petr Lyko, Ph.D. et Ph.D. je velmi zkušeným a erudovaným muzikologem, což dokládá jeho předložená habilitační práce s názvem *Varhanní hnutí a jeho dopad na varhany a varhanářství v Československu* mapující významnou vývojovou fázi evropského varhanářství 20. století – tj. Varhanní hnutí. Autor si svou problematiku časově vymezil lety 1918-1992. Toto vymezení dává logiku jednak z hlediska existence Československa jako státního útvaru (včetně mezidobí tzv. druhé republiky a protektorátu) a přitom je směřodatné i proto, že odráží hlavní vývojovou periodu Varhanního hnutí v Evropě i v Československu. Kladně hodnotím taktéž fakt, že Petr Lyko přitom nevolí dogmatický přístup a ono časové vymezení ohýbá a přesahuje tam, kde tomu velí logika věci, přičemž z hlediska metodologie preferuje především teoretickou reflexi hnutí na základě analýzy primárních pramenů.

Práce je členěna na dvě základní části, přičemž první část se zabývá Varhanním hnutím ve střední Evropě ve svých jednotlivých fázích a část druhá se pak věnuje situaci v Československu. Autor s velkou erudicí přesvědčivě analyzuje primární prameny, jakými jsou především Schweizerova *Deutsche und Französische Orgelbaukunst und Orgelkunst* (1906) a *Internationales Regulativ für Orgelbau* (1909), ale i různé texty v dobových periodících. Jako pozitivum hodnotím snahu o rozlišení a definování jednotlivých vývojových fází Varhanního hnutí či jeho projevů od rané fáze determinované myšlenkami Alberta Schweitzera (ovlivněné francouzským varhanářem Aristide Cavaillé-Collem), přes striktně historizující tendence, až po projevy umírněné. Výsledkem je zjištění významných posunů uchopení problematiky v rámci Varhanního hnutí i jeho specifičnost v rámci bývalého Československa. Zde autor konstatuje významnou tendenci ke striktně historickému přístupu a příklonu k baroknímu ideálu jako vzoru pro novodobé varhanářství, a naopak odklon od původní Schweitzerovy snahy zahrnout do komplexní problematiky i pozitivní elementy francouzského varhanářství 19. století, především pak odkaz Aristide Cavaillé-Colla. Petr Lyko se k tomuto, pro Československé uchopení typickému, odklonu staví kriticky (viz str. 79-81),

příčemž ovšem celkově v práci zaujímá spíše zdrženlivý postoj při vyslovování hodnotících soudů s vědomím značné složitosti a vnitřní vývojové členitosti Varhanního hnutí.

Téma i způsob zpracování problematiky považuji za velmi užitečné, neboť podobně koncipovaná práce je v českém kontextu spíše výjimkou. V tomto smyslu se mi jako zdařilá jeví i volba formy práce jako modelové studie, či případové analýzy, jejímž cílem není postihnout a zdokumentovat vše, ale spíše na vhodně zvolených příkladech rozkrýt podstatu Varhanního hnutí. Na Varhanní hnutí je tak nahlíženo jednak jako na historickou etapu ve stavbě varhan, ale i esteticko-uměleckou koncepci, která formovala varhanářství v průběhu 20. století.

Práce je velmi důsledná po stránce metodologické, což dokládá vložená kapitola věnovaná právě metodologické problematice definování Varhanního hnutí (viz kapitola *Problematika vymezení a stratifikace pojmu Varhanního hnutí*). Ve formálním uchopení práce je patrná bohatá zkušenost autora, samozřejmostí je rozsáhlý poznámkový aparát a bohatý výčet odborné literatury především české a německé, ale v menší míře i slovenské a anglické provenience.

Ze spisu je patrné, že jeho autor je vynikajícím odborníkem ve svém oboru, a má dlouholeté zkušenosti v oblasti bádání v dané problematice.

Práci PhDr. Petra Lyka, Ph.D. et Ph.D. s názvem *Varhanní hnutí a jeho dopad na varhany a varhanářství v Československu* rád doporučuji k úspěšnému habilitačnímu řízení.

V Olomouci dne 2. 10. 2023

Mag. Art. Marek Kepřt, Ph.D.